

RECENZE

KONEČNÝ, Karel

Československá strana lidová v období nastupující normalizace (1969–1972). Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i., 2019. 182 stran. Sešity Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR; 52/2019

Pavel KOPEČEK

Ve své publikaci *Československá strana lidová v období nastupující normalizace (1969–1972)* se její autor docent Karel Konečný věnuje popisu a analýze vnitřních proměn, kterými prošla tato politická strana v období tzv. pražského jara 1968 a v počátečním období normalizačního režimu v Československu na začátku 70. let 20. století. Obsah této monografie sestává z úvodu, v němž je také obsažen základní přehled příslušné literatury a pramenů, a z několika zhruba stejně dlouhých kapitol, které na sebe chronologicky navazují. V první z nich je zachycen vývoj Československé strany lidové (ČSL) v období tzv. pražského jara, které ale v rámci této politické strany začalo výrazně rezonovat „až“ v březnu 1968 a projevilo se mj. silným tlakem na personální změny ve stranických orgánech a snahou o změnu stylu lidovecké politiky, jež do té doby víceméně poslušně kopírovala linii KSČ. Významným fenoménem, který tehdy lidová strana zažívala, byl také překotný nárůst zájmu o členství, a to jak ze strany lidí, kteří byli z této strany vyloučeni po únoru 1948, tak i z řad nových uchazečů, kteří vesměs doufali, že

budou moci žádoucím způsobem ovlivňovat vývoj nejen v této straně, ale i v celé společnosti.

Další kapitola publikace, příznačně nazvaná *Od okupace ke kapitulaci*, pak mapuje období od září 1968 do listopadu 1969, kdy nejen v lidové straně, ale v celé společnosti probíhal marný boj o udržení aspoň části reformu, které přineslo pražské jaro. Součástí této kapitoly jsou i dílčí sondy do tehdejší situace v jednotlivých krajských a v některých významných městských organizacích ČSL. Další kapitoly jsou pak věnovány nástupu normalizace v této straně v závěru 60. na začátku 70. let 20. století, jehož symbolickým završením se v červnu 1972 stal první sjezd ČSL. Autor zde věnuje přiměřenou pozornost jak vnitrostranickým čistkám, jež postihly stoupence reformních změn, tak i boji o vedoucí pozice uvnitř „znormalizované“ ČSL, který probíhal mezi skupinou vedenou „zasloužilým“ poúnorovým předsedou ČSL Josefem Plojharem a mezi generačně mladší a názorově pružnější garniturou kolem nového ústředního tajemníka a pozdějšího předsedy strany Rostislava Petery. Právě Peterově skupině dalo nakonec Husákovo vedení KSČ přednost, protože lépe vyhovovala jeho politickým záměrům a koncepcím. Vítězství této skupiny ve vedení ČSL nemohla zabránit ani diskreditační akce s názvem „Modrá liška“, při níž se skupina lidoveckých odpůrců normalizace pokoušela upozornit na Peterovy kolaborantské publicistické aktivity v období nacistické okupace.

V závěru práce autor naznačuje možnosti badatelské komparace vývoje v Československé straně lidové s dalším satelitním politickým subjektem KSČ, tj. s Československou stranou socialistickou. Je jen škoda, že se aspoň o rámcové srovnání dění v těchto stranách v příslušném historickém období nepokusil sám, respektive nevěnoval aspoň zběžnou pozornost soudobému vývoji dalších organizací, které byly součástí tehdejší Národní fronty. Méně „historicky poučený“ čtenář by rovněž v rámci této monografie určitě uvítal aspoň rámcové začlenění dění v Československé straně lidové do celkového kontextu vývoje československé společnosti na konci 60. a na začátku 70. let 20. století.

Přes tyto dílčí výhrady je ale publikace velmi zdařilým a záslužným počinem, který podstatně rozšiřuje vědecké poznání daného historického tématu. Autorův vhled do problematiky ČSL je skutečně komplexní

a umožňuje mu zasvěceně analyzovat a hodnotit dění v této politické straně jak na úrovni jejích centrálních orgánů, tak i jednotlivých regionálních organizací. Přitom vychází nejen z doposud nepřiliš četné odborné historické literatury k dějinám ČSL, ale i ze vzpomínek řady pamětníků, kteří jako členové a funkcionáři této strany byli v dobovém dění osobně zapojeni. Z archivních zdrojů pak byly autorem prostudovány a využity zejména příslušné fondy z Archivu KDU-ČSL v Praze, Národního archivu, Archivu Národního muzea v Praze, Archivu bezpečnostních složek a rešerše z dobového tisku. Celá práce je napsána velmi čtivě, s naprostým minimem stylistických a gramatických nedostatků. Lze tedy předpokládat, že i její pokračování, které autor v závěru avizuje a které by mělo být věnováno existenci a působení Československé strany lidové v následujícím období normalizačního režimu, bude stejně zdařilé.

Kontakt na autora recenze:

PhDr. Pavel Kopeček, Ph.D.
Katedra společenských věd
Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
Žižkovo nám. 5
771 40 Olomouc
e-mail: kopecekp@pdfnw.upol.cz